

„Paukščių apsaugos priemonių įdiegimas Lietuvos aukštos įtampos elektros energijos perdavimo tinkluose“ Nr. LIFE13 BIO/LT/001303

www.birds-electrogrid.lt

**D2 VEIKLA – EX-ANTE IR EX-POST PROJEKTO APSAUGOS VEIKLŲ
VEIKSMINGUMO STEBĖSENA**

Parengė: Biologas ekspertas Marius Karlonas

2017-11-15, Vilnius

D2 VEIKLOS TIKSLAI

- Įvertinti **paukščių mirtingumą** ir jo pokyčius prieš ir po praktinių apsaugos priemonių įgyvendinimo pasirinktuose aukštos įtampos elektros perdavimo linijų ruožuose, kur buvo įgyvendintos veiklos C.1–C.3.
- Atskirai **stebėt baltųjų gandrų mirtingumą** nuo aukštos įtampos laidų.
- Įvertinti **perinčių pelėsakalių sėkmingumą** inkiluose, kurie iškelti įgyvendinant C4 veiklą.

D2 VEIKLOS MONITORINGO METODIKA

- **EX-ANTE.** Renkami duomenys apie negyvus ar nuo aukštos įtampos laidų nukentėjusius paukščius įtraukiant LOD darbuotojus, savanorius, mokyklas ir kitas bendruomenes.

Nr.	Data	Paukščio rūšis	Projekto veiklos vieta	Koordinatės	Rajonas	Elektros perdavimo linija	Pastabos (matomi kūno pažeidimai, amžius)
1.	2009	Gulbė nebylė (<i>Cygnus olor</i>)	Kaunas	54.894313, 23.888965 (WGS)	Kauno m. sav.	---	Negyvas paukštis stebėtas nešamas srovės
2.	2010	Žuvininas (<i>Pandion haliaetus</i>)	Išlaužo ž.ū.t.	54.709555, 23.907269 (WGS)	Priemų raj.	Kauno HE - K.Rūda	Negyvas paukštis prie aukštos įtampos elektros linijos

- **LITGRID** taip pat kaupė duomenis apie įvykusius elektros atsijungimus, kurių priežastis buvo paukščiai.

D2 VEIKLOS MONITORINGO METODIKA

- **EX-POST.** Duomenys renkami įtraukiant tuos pačius asmenis, kaip ir EX-ANTE metu, tačiau orientuojamasi tik į teritorijas, kuriose buvo įdiegtos apsaugos priemonės.
- Darbuotojai negyvų paukščių ieškojo pagal iš anksto numatytą **metodiką**.
- **LITGRID** tęsė atsijungimų registraciją, kurių priežastis buvo paukščių poveikis.

Paukščių poveikis	Neris-Paberžė	110kV OL Neris-Paberžė sėkmingas AKI Moletu TP L-Paberžė sėkmingai suveikė ARI. Paberžės TP nuo U _{min} išsijungė TS-100 (Motiejus Jakubauskas) Pagal paskaičiuotą gedimo vietą apžiūrėtos 110 kV OL Atšaka Širvintos ruožas tarp atramų Nr. 1-24, 110 kV OL Neris- Paberžė ruožas tarp atramų Nr. 63-75, gedimo priežasties nerasta. Tikėtinas paukščių poveikis.	1
	Švenčionėliai-Ignalina	110 kV OL Švenčionėliai - Ignalina sėkmingas AKI (Mindaugas Bernotas) Atlikus apžiūrą atramoje Nr. 13 perdengimo žymės ant izoliatorių pakabos viršutinio izoliatoriaus, ant laido ir palaikančio gnybto. Ant traversos matyti paukščių išmatos. Apžiūrą atliko LITGRID AB personalas (Arūnas Pazniokas)	1
	Telšiai-Seda	110kV OL Telšiai-Seda-Varduva sėkmingas AKI (Motiejus Jakubauskas. OL apžiūrėta Atramoje Nr. 30 rastas gandalizdis, matosi nežymūs perdengimo pėdsakai. (Egidijus Vaičiulis) (Linardas Mockus)	1

EX-ANTE VEIKLOS REZULTATAI (be “LITGRID” duomenų)

- Duomenys apie žuvusius paukščius iki 2014 m. buvo renkami tik Kaune, o nuo 2014 m. ir kitose projekto teritorijose.
- **EX-ANTE** veiklos metu buvo užfiksuota **16** paukščių susidūrimų su elektros laidais atvejų, tačiau tik **7** iš jų apėmė projekto teritoriją.
- Iš 7 individų **5** žuvo, o **2** buvo sunkiai sužeisti tačiau išgydyti.

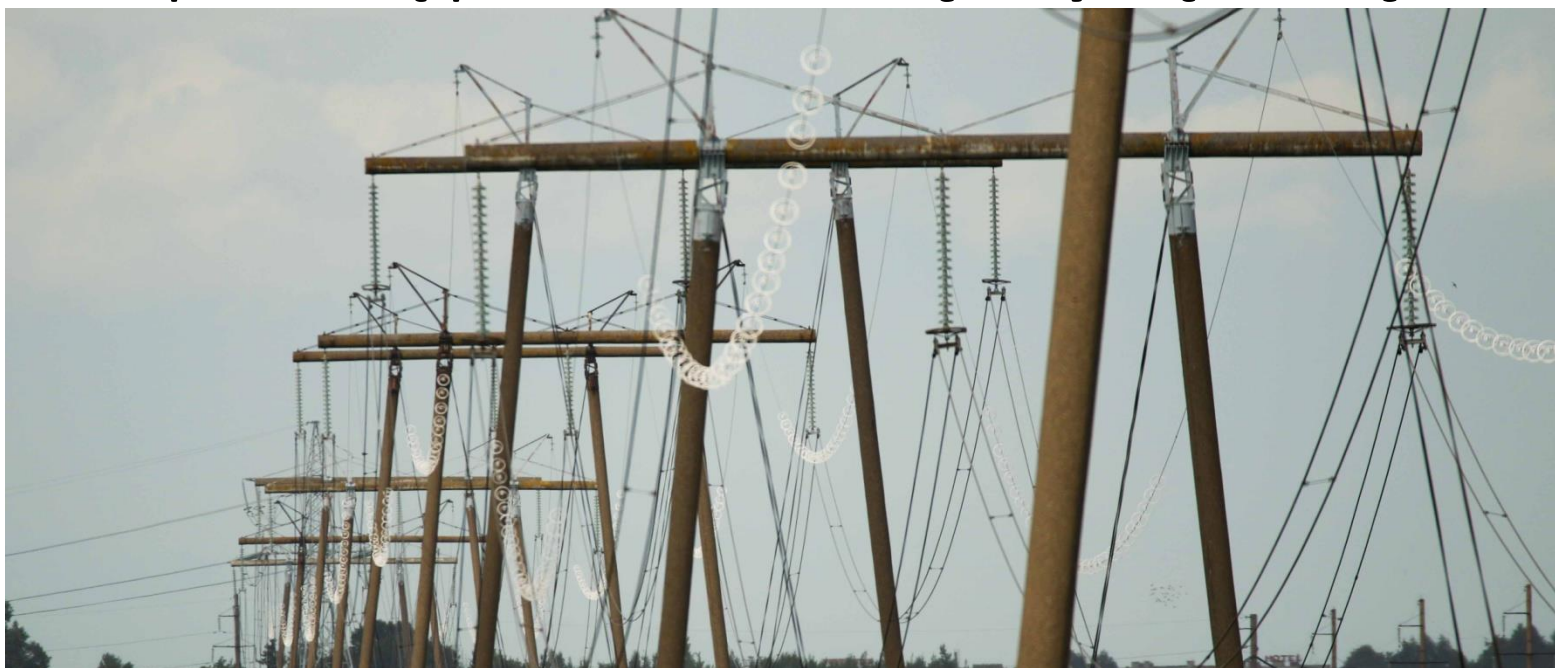
- Paukščių rūšys susidūrusios su laidais iki prasidedant projektui:

- *Gulbės nebylės – 6*
- *Gulbės giesmininkės – 4*
- *Mažosios gulbės – 2*
- *Jūrinis erelis – 2*
- *Žuvininkas – 1*
- *Urvinė antis – 1*

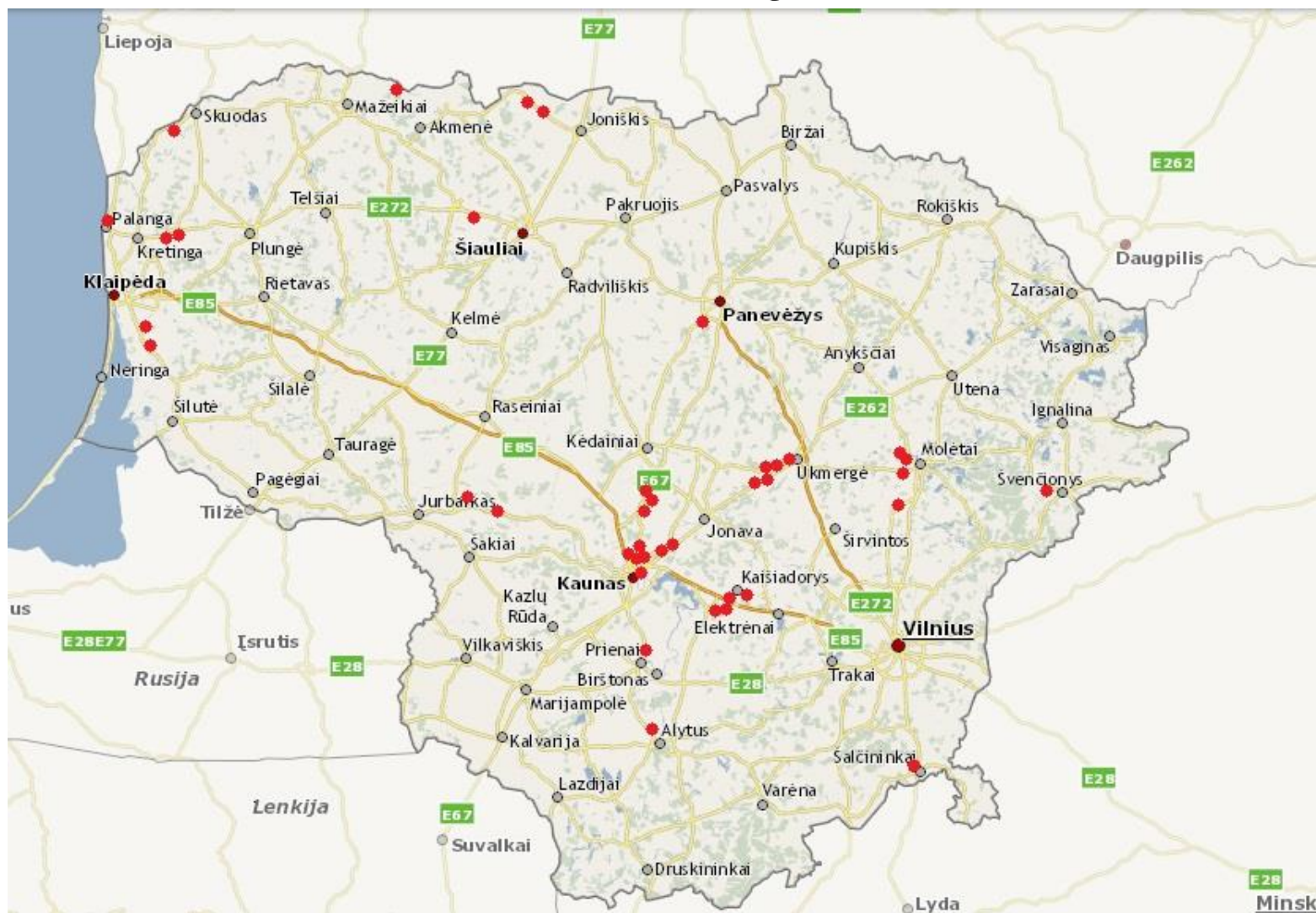

EX-ANTE - REZULTATAI IŠ “LITGRID” PATEIKTŲ DUOMENŲ

- **2014m. LITGRID** darbuotojai fiksavo **79** atsijungimus, kuriuos patikrinę nustatė, jog **41** buvo sukeltas dėl paukščių poveikio.
- Atvejai, kai tiksli atsijungimų priežastis nenustatyta yra taip pat **svarbūs**, kadangi tikėtina, jog tai galėjo įvykti taip pat dėl paukščių poveikio, tačiau **įrodymų nelikę**.

VIETOS AUKŠTOS ĮTAMPOS LINIJOSE, KUR BUVO FIKSUOTI ATSIJUNGIMAI DĖL PAUKŠČIŲ POVEIKIO 2014M.

EX-POST VEIKLOS METU 2014-17 m. SURINKTI DUOMENYS

EX-POST veiklos metu buvo užfiksuota **131** žuvę ir sužeisti paukščiai. **66 %** paukščių žuvo Kauno mieste

- **2014 m. – 36 negyvi paukščiai.** Visi stebėti paukščiai buvo gulbės nebylės Kauno mieste.

EX-POST VEIKLOS METU 2014-17 m. SURINKTI DUOMENYS

- **2015 m. – 31 negyvas paukštis.** Visi stebėti paukščiai buvo gulbės nebylės Kauno mieste.

EX-POST VEIKLOS METU 2014-17 m. SURINKTI DUOMENYS

- **2016 m. – 7 negyvi paukščiai.** 6 gulbės nebylės Kauno mieste ir 1 tūbuotasis suopis prie Kretingos

EX-POST VEIKLOS METU 2014-17 m. SURINKTI DUOMENYS

- **2017 m. – 56 negyvi paukščiai.** 14 gulbių nebylių Kauno mieste ir 43 įvairių rūšių paukščiai skirtingose Lietuvos vietose.

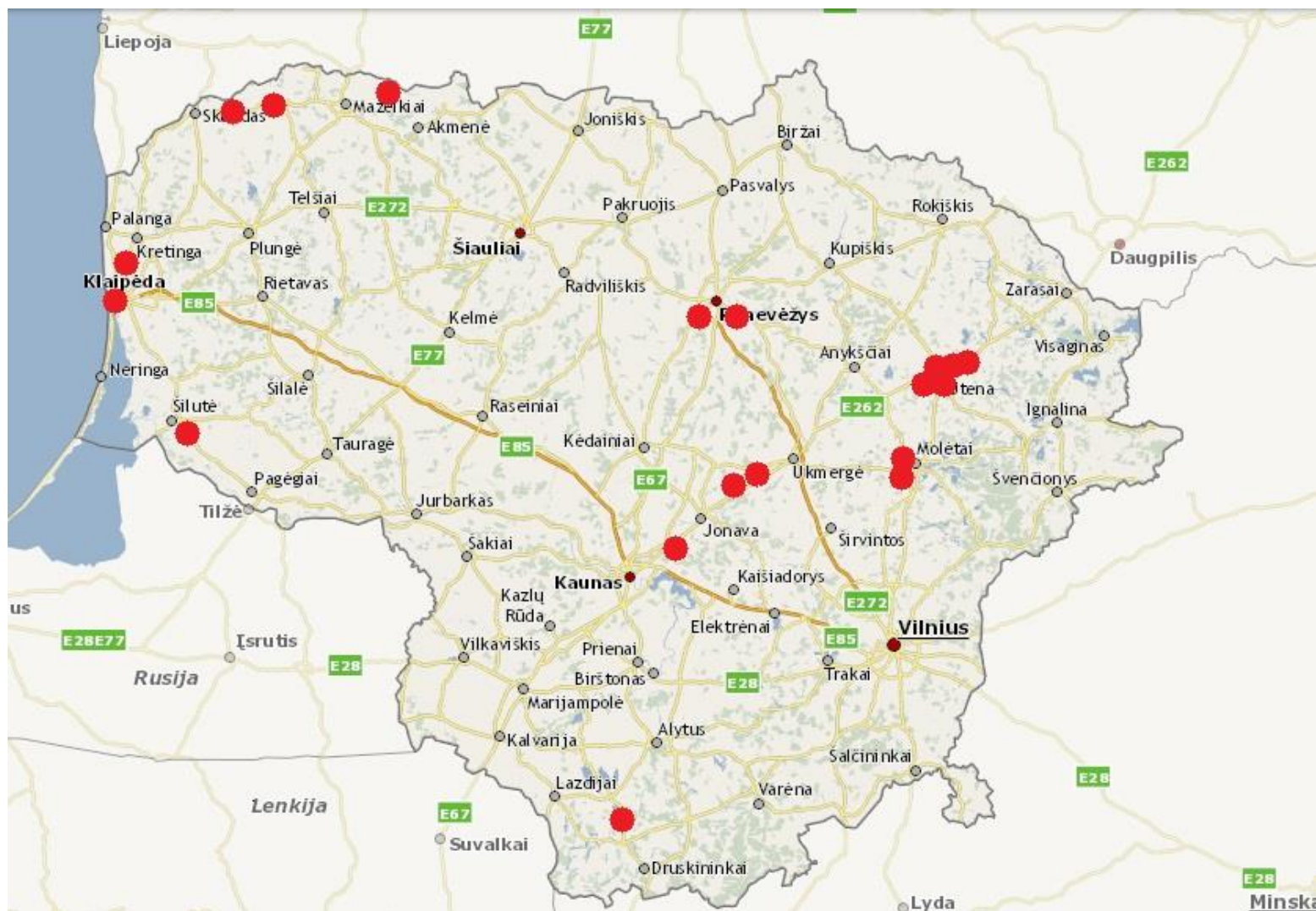

EX-POST - “LITGRID” SURINKTI DUOMENYS 2015 ir 2016m.

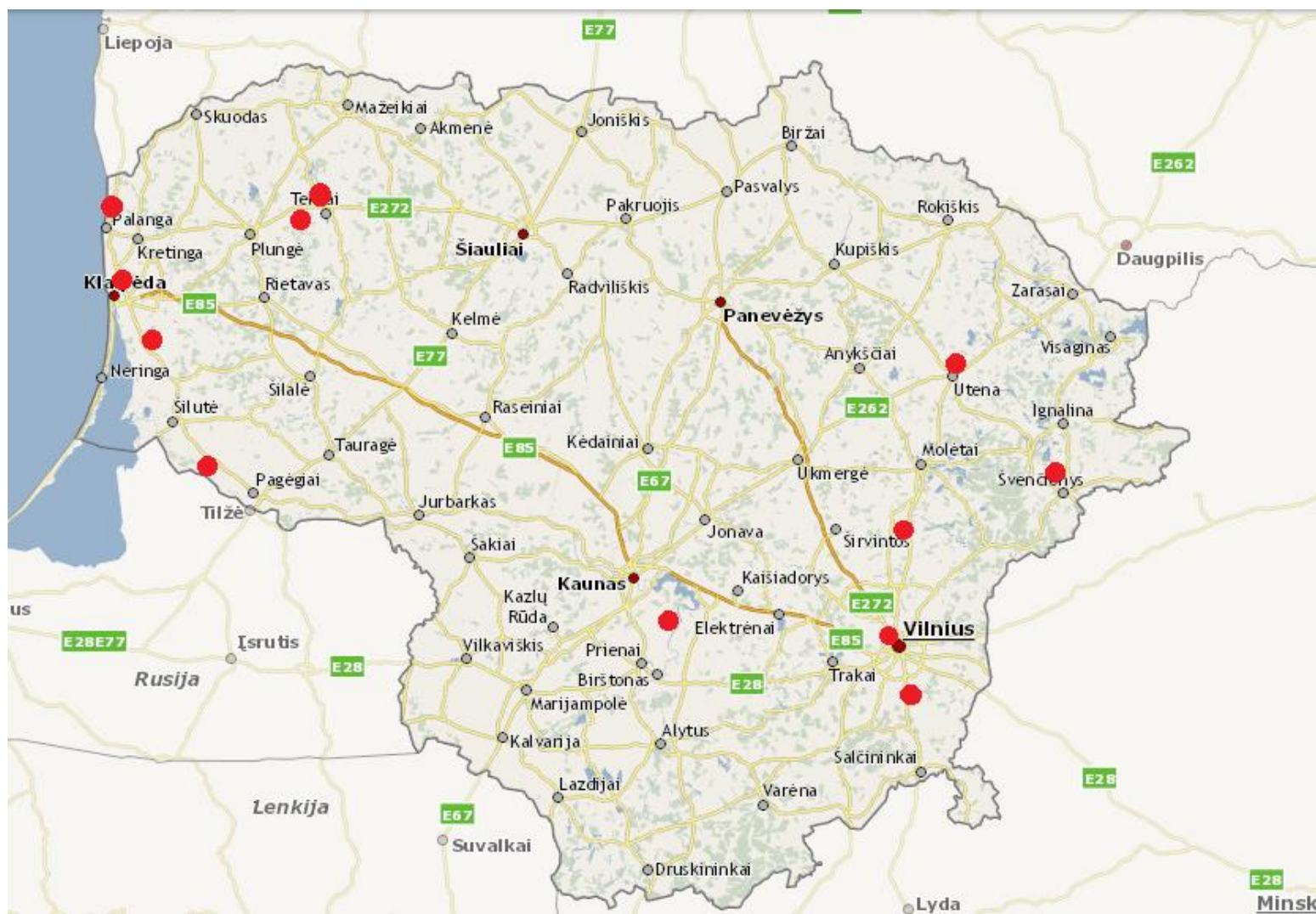
- **2015 m.** LITGRID darbuotojai fiksavo **19** atsijungimų, kurių priežastis buvo paukščių poveikis. Iš 19-os nustatytų paukščių poveikio atvejų, **tik 2** buvo linijose, kuriose jau įdiegtos apsaugos priemonės.
- **2016 m.** LITGRID darbuotojai fiksavo **12** atsijungimų, kurių priežastis buvo paukščių poveikis. Iš 12-os nustatytų paukščių poveikio atvejų, **tik 2** buvo linijose, kuriose jau įdiegtos apsaugos priemonės.

VIETOS, AUKŠTOS ĮTAMPOS ELEKTROS LINIJOSE, KUR BUVO FIKSUOTI ATSIJUNGIMAI DĖL PAUKŠČIŲ POVEIKIO 2015M.

VIETOS, AUKŠTOS ĮTAMPOS ELEKTROS LINIJOSE, KUR BUVO FIKSUOTI ATSIJUNGIMAI DĖL PAUKŠČIŲ POVEIKIO 2016 M.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

